

Kære alle sammen

Fordum var der fred på gaden ... men nu – pokker stå i det, med ny læreruddannelse, nye arbejdstider, konflikt på skoleområdet og folkeskolereform. Aldrig har vi haft så travlt og nået så lidt. For nu at starte bagfra, så er jeg mildest talt skeptisk over for det billede af en inkluderende helhedsskole som tegner sig i horisonten. Lige så smuk som tegningen kan se ud, lige så vanskelig er den at gennemføre. Og så har jeg slet ikke vurderet om tegningen egentlig er smuk – eller det blot er overfladisk skønmaleri uden dybde og forståelse for den smertefule virkelighed der også ligger i livet. Nå, det sætter da gang i et efteruddannelsescirkus og forøget salg af smarte løsninger på alverdens pædagogiske problemer, men lur mig om det ikke ender med at være læreruddannelsen, der er for dårlig. Et sted skal aben jo placeres.

Sidste års lærerkonflikt. Smerte! Det vil tage mange år, før lærerstanden kommer over det. Hvis den kommer over det. Det er bestemt ikke noget lærere har lyst til at tale om, en frustration og en indeklemt smerte, en sårethed der ønsker at blive glemt, men ikke formår det.

På vores område, slap vi for konflikt, men fik nye arbejdstidsbestemmelser og en studieaktivitetsmodel. Arbejdstidsregistreringen har givet mig mine første stresssymptomer nogen sinde. Jeg opdagede, hvorledes jeg undgik arbejdstidsregistreringsskemaet, hvorledes der er et fysisk ubehag ved blot at skulle udfylde det og en enkelt gang trillede tårerne ned af mine kinder, da jeg havde siddet uvirksom med skemaet i et kvarter. Ved et tilfælde gik det i dag op for mig hvorfor. Vel kan man på Joakim von And's kontor læse *TID ER PENGE* og set på den måde kan tiden sagtens være i et regneark, men cirka hver tredje gang jeg sender et brev fra min arbejds-mail står der nedenunder: *Tid er liv og liv bor i hjertet (Michael Ende i Momo)*. Selvfølgelig må hjertet græde når livet skal tvinges ned i et regneark.

Er en studieaktivitet initieret af lærer eller studerende og hvem deltager i aktiviteten? Det lyder jo som en beskrivelse af studieaktivitet, men hvis nogen tror, at studieaktivitetsmodellen har noget med studieaktivitet at gøre, så tager de fejl. Jeg var selv så naiv, da jeg så den første gang, men er desværre blevet klogere. Studieaktivitetsmodellen er en effektiviseringsmodel, der moraliserer over for den studerende og styrer vores timeforbrug.

Jeg ville have foretrukket, at man i stedet havde brugt Greimas aktantmodel. Aktantmodellen er lige så vel- eller uegnet som styringsredskab, men har den fordel, at den spørger til *projektet* og arbejder med kendte roller som *giver* og *modtager* samt *hjælper* og *modstander*.

Og så har vi fået ny læreruddannelse – igen. Magen til uambitiøst sjusk og løgn har jeg vist aldrig set. Jeg ser kun en løsning, lyve endnu mere og prøve at redde stumperne. De studerende skal i hvert fald ikke ofres. Men selvfølgelig giver nye strukturer også nye muligheder. Så på trods af at jeg jo er en sur gammel Jeronimus, der hellere vil have at alt er ved det gamle, så kan jeg heller ikke slippe de mange muligheder af syne. KLM-faget ligger i ruiner, kun asken er tilbage, men hvis vi tør kan det jo være, at vi får *Palmefugl for askekrugke!* – får *Frydesang for hule sukke!*. Tør vi? Må jeg?

En anden nyhed i læreruddannelsen er fordybelsesmoduler! Valgfri moduler, hvor man kan fordybe sig i områderne mellem fagene: innovation, it, inklusion, faglig læsning mm. Det første modul jeg gennemførte var ingen succes, men også her er der jo masser af muligheder – hvis man tør. Personlig tør jeg meget, men hvad mon er tilladt?

For omkring to år siden blev jeg bedt om at holde et oplæg om fortælling på Den Grundtvigske Kirkehøjskoles sommermøde. Det blev til foredraget *Tiden – Fortællingen og Skolen*. Der blev brugt rigtig meget tid på dette oplæg – rigtig meget og jeg genbrugte meget af materialet i et oplæg om dannelse for vores tredje årgang sidste år. Endnu engang blev der investeret i tid. Når der bruges så meget tid på et oplæg, og jeg er vel, med den sidste udgave der netop er afholdt for vores første årgang, oppe på omkring 150 timer, så er det fordi jeg bliver ved med at lade mig udfordre af det, jeg kalder den didaktiske hemmelighed, nemlig forholdet mellem indhold og form. Jeg skulle altså åbne dannelsesbegrebet for vores første årgang. Første årgang er små – dannelsesbegrebet stort. Og så er det så anderledes. I sin nyeste bog skriver Steen Nepper

Larsen: *Dannelse hører livet til, den er autonom og er måske endda sin egen begrundelse, ligesom kunsten, glæden og kærligheden. Dannelse er afkaldet på at blive gjort dum og uværdig.*¹

Sådan! Men hvordan åbne et begreb der er sin egen begrundelse for en generation af studerende, der er vant til at finde svar på alt på Wikipedia? Hvordan i det hele taget beskrive noget, der er sin egen begrundelse?

Jeg arbejder meget bevidst med brug af medier, jeg prøver at arbejde på genkendelse og jeg prøver at gøre det, som Christen Kold kalder *at opleve*. Og så prøver jeg selvfølgelig at sige det modsatte af alt det ævl vi hører oppefra. Det kan da godt være, at ministeriet ikke tænker i dannelse men i kompetencer. Nuvel – men det er da ikke et argument for, at jeg skal give mine studerende stene for brød.

Det sværeste, ved den form jeg bruger, er ikke at blive misforstået. Med min lette form kan det komme til at se ud som om jeg ønsker at underholde mine studerende. Intet ligger mig mere fjært! Underholdning slår tiden ihjel, god undervisning gør højtid. Selvom jeg synger om – og bager peberkager i mit oplæg, så er det ikke tænkt som underholdning. Overraskelse, genkendelse, vækkelse, oplevelse – ville alt sammen være bedre begreber end underholdning, men grænsen er hårfin og hvis man ikke tør lade sig rive med, tør spejle sig selv i det jeg fortæller, tør reflektere – så kan det selvfølgelig opfattes som underholdning.

Yderligere provokerede jeg ved at bede tilhørerne om at lægge deres computer og andet udstyr væk – mod at de så til gengæld fik det hele bagefter: Billederne, min tekst og mine noter hertil. Årsagen til denne provokation var selvfølgelig, at jeg ønsker deres tilstedeværelse.

Jeg var i tvivl om mangt og meget i den form jeg havde valgt - men det måtte prøves.

Forelæsninger som de var tidligere kræver en tilvænning eller opdragelse, som vi ikke har tid til.

Det kan vi begræde men det ændrer ikke ved, at det er på tide at arbejde bevidst med en ny forelæsningsdidaktik. Det er bl.a. det, jeg har brugt, og fortsat vil bruge, mange timer på.

Mit oplæg om dannelse hedder

Lille spejl på væggen der ...

refleksion over dannelsestanken i begyndelsen af det 21. århundrede.

og er en billedfortælling – med overraskelser.

Forstod de det? Ja, det tror og håber jeg – det blev i hvert fald leveret af kærlighed.

Carsten Oxenvad

¹ Nepper Larsen, Steen, *Dannelse - en samtidskritisk og idéhistorisk revitalisering*, Fjordager 2014